

HUKUKİ BİLGİLER MECMUASI

Sahip ve Başmuharriri :

Paris Hukuk Fakültesi Doktoru

AVUKAT

MİLLÎSİ GAD FRANKO

TAHRİR HEYETİ

Fuat Hulûsi B. Temyiz Mahkemesi ikinci
hukuk dairesi reisi

Sabri Şakir B. Ad. V. Hukuk İşleri
Müdürü

Mustafa Reşit B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

Ahmet Refik B. Sabık Temyiz Mahkemesi
azasından

Ahmet Samim B. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şari Kroza. İstanbul Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Aşlı Mester. Paris Hukuk Fa.
Müdürlüklerinden

M. Şavgran. Paris Hukuk Fa. İdari
Müdürlüklerinden

M. A. Salem. Hukuku Düvel Mecmu-
ası tahrir heyetinden.

Bahir B. Kavanin ihzari komisyonu
azasından.

Mehmet Talât B. Avukat

M. A. Bilyoti. Paris Hukuk Fakül-
tesi Doktoru.

Adres: Galata, Bahtiyar han Avukat Gad Franko Beyazihanesi

Telefon: Beyoğlu 3009

Bir nüshanın bedeli 35 kuruştur

Bir senelik abonemamı Posta ücretiyle beraber

400 kuruştur

Türkiye harici için 500 kuruştur

İSTANBUL

EKSPRES MATBAASI

1931

MEHAKİM İÇTİHATLARI

JURISPRUDENCE

Temyiz mahkemesi 4 üncü Hukuk dairesinden

Esas : 1694

Karar : 1548

HÜLASA: Şahitlerin şهادeti yekdiglerine mübayin bulunmasına nazaran müddeiye isticvap olunarak muhtaçi muhakeme bir iddia dermeyeran ettiği surette alelusul tetkikat icrası ve neticesine göre hüküm itası iktıza eder. Bundan zuhul edilmesi yolsuz ve nakzi muciptir.

Mahkemesi: İstanbul Asliye mahkemesi 4 üncü H. dairesi

Tarihi: 16 Temmuz 930

No.: 80

Müddei: Madam Haykanoş vekili Celâl Derviş B.

Müddeaaaleyh: Herant Papazyan Ef.

Üçüncü şahıs

Dava: Müvekkilinin sabık zevci müddeaaaleyh Herant Papazyan Ef. zimmetinde iktisabı muacceliyet eden bir kıt'a senetle alacağı bulunan (5000) liranın tahsilini ve haczi mevzuun tasdikini istemiştir.

Son karar: Nakızdan sonra yapılan muhakeme sonunda def'in ispatı zımında ikame olunan şahitlerin şهادatı yekdiglerine mübayin olup kanaat bahş olacak derece kıfayede bulunmamış ve müddeaaaleyh hakkı tablifinide istimal etmemiş olmakla müddeabih (5000) liranın müddeaaaleyhden bittahsil müddeiye verilmesine karar verilmiştir.

Temyiz eden: Müddealeyh vekili Şevket Bey şifahi izahatının dinlenilmesi suretile hükmün temyizen tetkikini istemiştir.

Temyiz kararı

Hâdisenin mürafaaya tabi olduğu anlaşılarak bubaptaki talep kabul edilmiş ve gün tayin edilerek taraflara davetiye gönderilmişti, muayyen günde mümeyyiz vekili Şevket Bey ve mümeyyizünaleyh

vekili Celâl Derviş Bey gelerek mürafaai aleniyeye iptidarla taraflar vekillerinin şifahi izahatı dinlenildikten ve Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okundu, esasa girildi:

Nakzı sabıkta şehadetin sübutü müddeaya gayri kâfi olduğunun veçhi izah edilmemiş olduğu zikredilmiş ve mahkemece nakzı mezkûre ittiba olunarak istima olunan şahitlerden bir kısmı müddeiyenin müddeaaaleyhi eve bırakmadığını ve evi kendisine bağışlamak için iz'âç ettiğini ve çocuğa bakmadığını beyan ve ifade eyledikleri halde şehadet arasında mübayet ve tenaküz vukuundan ve defi sabit olmadığından bahisle müddeabihin tahsiline hüküm edilmiş isede izahatı vakıa dahi şehadetin talilinde kâfi görülmüştür. Bu hususta müddeiye istiçvap olunarak muhtacı muhakeme bir iddia dermeyan ettiği surette alelusul tetkikat icrasile neticesine göre karar verilmek ıktıza ederken zühul edilmiş olmakla hükmü ahirin dahi nakzına ve aşağıda ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 6 Haziran 931 tarihinde ittifakla karar verilerek hazır bulunan tarafeyn vekillerine usulen ve alenen tefhim kılındı.

Temyiz Mahkemesi Birinci Hukuk Dairesinden

Esas : 1315

Karar 1204

HÜLÂSA : 1 — Usuli dairesinde icra kılınmış müzayedede aleniye neticesinde ragbeti nasın inkitaile müşterisine ihale ve ferağî icra kılınan gayri menkule müteallik deavide gabin iddiası şayanı istima değildir.

2 — Müzayede muamelesinin usulü dairesinde cereyanı tetkik olunmaksızın gabin vukuundan bahsile feshi akde karar verilmesi yolsuz ve muhalifi kanundur.

Mahkemesi : İstanbul asliye mahkemesi dördüncü hukuk dairesi.

Tarihi : 29/12/930

Numarası : 134

Müddei : Evkaf idaresi.

Müddeaaleyh : Mihal efendi.

İstanbul Evkaf idaresi vekili Ahmet Nur Beyin Aydoslu Mehmet paşa kerimesi Ayşe hatun vakfı müstegillatından 1 numaralı bir kıta bostanın sekiz hisse itibarile üç hissesile mahlul olmasına mebni mulga Evkaf nezareti tarafından Hasan Nedim Bey namında bir zata 2665 kuruş müeccele ile tefviz edilmiş ve mezkûr hissenin tefviz zamanındaki kıymeti 600 lira olduğu cihetle ferağ vakide gabini fahiş mevcut bulunmuş olduğundan aktin feshile mebiin vakfı namına iadeten tescili hakkında mülga evkaf nezaretile Hasan Nedim Bey aleyhlerinde ferağın feshi hakkında hüküm istihsal kılınmış isede Hasan Nedim Bey muhakeme eşnasında mezkûr hisseyi bağçıvan Mihal efendiye ferağ eylemiş ve musakkafat ve müstegallatı vakfiyenin bedeli mislinden noksan olarak tefvizi tarihi akitte mer'i olan esasatı cariyeye göre batıl olduğundan ferağın feshile mebiin vakfı namına kaydının tashihi hakkında Mihal efendi aleyhine ikame eylediği davadan müddeabih hissenin tarihi akitte 500 lira kıymetinde bulunduğu ehli vukufun beyanatile sabit olarak tefvizi vakide gabni fahiş bulunduğu tahakkuk eylemiş olduğundan ve musakkafat ve mustagallatı vakfiyenin gabni fahişle tefvizi batıl olduğuna binaen Mihal efendi uhdesine vaki aktin feshile mezkûr hisseye ait tasarruf kaydının vahit kaydının tashihiine dair İstanbul asliye mahkemesi 4 Hukuk dairesinden sadır olan 22/12/930 tarih ve 144 numaralı ilâmın temyizden tetkiki müddeti zarfında ba arzuhal Mihal efendi vekili Mustafa Behçet Bey tarafından talep olunmakla bittetkik icabı müzakere olundu.

Usulü dairesinde icra kılınmış müzayedeyi aleniye neticesinde

regabatı nasın inkitaile müşterisine ihale ve feragi icra kılınan gayrı menkule müteallık deavide gabin iddiası şayanı istima olmadğı halde müzayedeye müteallık muamelenin usulü dairesinde cereyanı tetkik olunmaksızın gabin vukuundan bahsile feshi akte karar verilmesi yolsuz ve muhalif kanun bulunmuş ve nakız talebi Bu itibarla varit görölmüş olduğundan H. U. M. K. 428 inci maddesinde tevfikân hükmü mü-meyyizübihin işbu sebepten dolayı nakzına ve evrakın mahalline iadesine 1062 kuruş temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 21/5/931 tarihinde muttefiken karar verildi.

Temyiz mahkemesi 1 inci H. dairesinden

Esas : 2008

Karar : 1282

HÜLÂSA: 1—Müddei fesih davasına mefrûgnulehin vefatını sebep ittihaz etmeyip mefrûgunlehin vefatından sonra varislerinin kendisine bakmadıklarından bahsile akdin feshini iddia etmiştir.

2 — Mahkeme müddei aleyhlerin ber mucibi şart müddeiye bakıp bakmadıklarını tahkik ve tetkik ile tebeyyün edecek hale göre hüküm vermesi iktiza ederken ancak vefat sebebile hakkı fesih ve buna müteferri ahkâmı beyan eden borçlar kanununun 518 inci maddesine istinaden davasının reddine karar verilmesi muhalifi kanundur.

Mahkemesi: İstanbul As. M. 4 üncü H. dairesi

Tarihi: 9/2/931

No.: 1082

Müddei: Mecbure H.

Müddeaaaleyh: Selâhettin B. ve Sabiha H.

Üçüncü şahıs:

İstanbulda Eyüp sultanda Nişanca mahallesinde mukime Mecbure

hanımın uhdei tasarrufunda olup akdemce bakmak ve beslemek şartile müteveffa Yusuf Ef. ye malûmülmevki haneyi ferağ eylemiş ise de müteveffayı mumaiylehin veresesi Salâhattin B. ile Sabiha H. şartı mezkûre riayet etmediklerinden kaydının namına tashihi hakkında ikame etmiş eylediği davanın kanunu medeninin 518 inci maddesi mucibince müddeiyeinin mefruğunbihi aynen talebe hakkı olmadığından bahsile reddine dair İstanbul As. M. 4 üncü H. dairesinden sadır olan 9/2/931 tarih ve 1085 numaralı ilâmın temyizden tetkiki müddeti içinde müddeiye mecbure hanım tarafından ba arzuhal talep olunmakla bittetkik icabı müzakere olundu.

Müddei fesih davasına mefruğunlehin vefatını sebep ittihaz etmeyip mefruğun lehin vefatından sonra varislerinin kendisine bakmadıklarından bahsile aktin feshini iddia etmesine göre müddeialehylerin bermucibi şart müddeiye bakıp bakmadıklarının tahkik ve tetkikile tebeyyün edecek hale göre hüküm verilmesi iktiza ederken vefat sebebiyle hakkı feshi ve buna müteferri ahkâmı beyan eden kanunu medeninin 518 inci maddesine istinaden davanın reddine karar verilmesi muhalifi kanun bulunmuş olduğundan H. u. m. k. 428 inci maddesine tevfi kan hükümü mümeyyizünbihin işbu sebepten dolayı nakzına ve evrakın mahalline iadesine ve 1062 kuruş temyiz masrafının haksız çıkacak taraftan alınmasına 31/5/931 tarihinde mütefi kan karar verildi.

Dördüncü hukuk dairesinden

Temyiz mahkemesi

Esas. 1235

Karar. 1012

Karar sureti

HÜLÂSA : 1 Muhtelif davaların bir istida ile ikamesi caiz değilsede

istidanamenin müddeilerden yalnız birine hasredilerek bakılması lâzım gelir.

1723 Numaralı kanunun bu gibi mevatta makabline şumuline dair bir kaydı ihtiva etmediği halde makabline teşmili muvafık değildir.

Mısircılar :

Rüdumat :

Hadisenin mürafaaya tabi olduğu anlaşılaraq bu baptaki talep kabul edilmiş ve gün tayin edilerek taraflara davetname gönderilmiş idi. Muayyen günde mümeyyizler namına vekilleri İbrahim Etem ve mümeyyiz aleyh vekili Cafer Salih Beyler gelerek mürafaai aleniyye iptidarle hazır bulunan taraflar vekillerinin izahatı şifahiyeleri dinlendikten ve temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâğıtlar okunup esasa girildi.

Talep edilen meblâğ resimden mütevellit alacağa mütedair olduğu cihetle mururu zamana müsteniden meni müdahale telebile müddeiler tarafından ikame edilen davaların sebebi aynı bulunduğu müteallik itiraz varit değilsede diğerleri ayrı ayrı ikamei davada muhtar olmak üzere dava müddeilerden birine hasredilerek bunun hakkında rüyet edilmek lâzım glikken bundan zuhul edildiği gibi istidanın şeraitten dolayı reddine karar verilmiş olmasına göre esasa intikal edilmemek iktiza ederken bundan dahi bizzuhul bu kabil mevatta makabline şumuline dair bir kaydı ihtiva etmeyen 1723 numaralı kanunun hadiseye şumulinden bahisle yazılı olduğu üzere karar verilmesi muhalifi kanun olduğundan hükmün nakzına ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 25 Nisan 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

Temyiz mahkemesi 4 üncü Hukuk dairesinden

Esas : 1147

Karar : 1514

HÜLÂSA : Senedin mevsuk addedilmemesinin sebebi anlaşılma-

miş ve ızzar keyfiyetinin delili de gösterilmemiş olduğundan hüküm yolsuzdur.

Mahkemesi: İstanbul Asliye mahkemesi 4 üncü H. dairesi

Tarihi: 11 Şubat 931

No.: 35

Müddei: Nâzım Osman Ef. vekili Kâmi B.

Müddeaaaleyh: Salih Sabri ve Mehmet İbrahim Efendilerle Hüseyin Avni Ef. veresesinden iki Hatice Hanımlar ve Mehmet ve Taçettin Ef. ler ve taşçı Merkez zade Kadir Ef. vekili Ali Şevket B.

Dava: Müvekkiline satılan taşlar müddeaaaleyhlerden Kadir Ef. nin zannile borcundan dolayı alacaklı diğer müddeaaaleyhler tarafından haciz vaz ettirilmiş olduğundan vaki müdahalenin men'ini istemiştir.

Son karar: Müddeabih taşların alacaklıyı ızzar kasdile satıldığı tetkik edilen evrakı icraiye ile sabit olmasına ve mübrez senedinde mevsukiyeti tahakkuk edememesine mebni davanın reddine karar verilmiştir.

Temyiz eden müddei.

Temyiz kararı

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okunup esasa girildi. Mezkûr senedin mevsuk addedilmemesinin sebebi anlaşılmamış ve ızzar keyfiyetinin delili de gösterilmemiş olduğundan mümeyyezünbih hükmün bu sebeplerden (nakzına) ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ilerde haksız çıkacak taraftan alınmasına 4 Haziran 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

Temyiz mahkemesi 4 üncü hukuk dairesinden

Esas : 1925

Karar : 1642

Mahkemesi: İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü hukuk dairesi.

Tarihi : 22 Eylül 930

No. : 224

Müddei : Hikmet Emin Bey

Müddealeyh: Senbenua mektep ve kilise müfettişi Fransuva
İksariya Soberi efendi

HÜLÂSA: 1 Sulh mahkemesinden gelen cevapta müddeinin hizmeti mesbuk olduğuna dair bir kaydü serahat olmadığı ve tesisi natık senette müddei yalnız muarraf gösterildiği halde hizmetin mahiyet ve derecesi anlaşılmaksızın hüküm verilmesi.

2: Mukaddema davacı beşinci hukuk mahkemesinde diğer müddeialeyhler meyanında aynı davayı ikame eylediği ve bir davanın iki mahkemede ruyetine cevazi kanunu bulunmadığı halde bazı mutaleat serdile davanın ruyet edilmesi kanuna muhaliftir.

Üçüncü şahıs:

Dava:

Müddeialeyh uhdei tasarrufunda bulunan bilcümle emlâkin Senbenua mektep ve kilise hastanesi namına tesis muamelesi icrasına kendisini tévkil eylemiş ve muamelei muktaziyeyi kendisi ifa etmiş olduğu halde ücreti olan (3000) lirayı alamamış olduğundan meblâğı mezkûrun tahsilini istemiştir

Son karar: müddeinin mesbuk hizmeti sulh mahkemesinden gelen cevapla anlaşılmış ve tarafeyn beyninde bu bapta ecri musemma mevcut bulunmamış olmakla ehli vukuf tarafından takdir edilen (1200) lira ecri mislin müddialeyhten tahsiline karar verilmiştir.

Temyiz eden: Müddeialeyh vekili

Temyiz kararı

Temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kâatlar okunup esasa girildi. Sulh mahkemesinden gelen cevapta müddeinin hizmeti mesbuk olduğuna dir bir kaydü sarahat olmadığı ve tesisi natık senette müddi yalnız muarraf gösterildiği halde hizmetin mahiyet ve derecesi anlaşılmaksızın subutundan bahsile müddeinin iddiasına müstenit rapora istinaden hüküm verilmesi ve mukaddema davacı beşinci hukuk mahkemesinde diğer müddealeyhler meyanında aynı davayı müddealeyh aleyhine ikame ey-

lediği ve bir davanın iki mahkeme de rüyetine cevazı kanunî bulunmadığı halde bazı mütaleat beyanile bu baptaki itirazatın reddi ve davayı haziranın rüyetine devam olunması kanuna muhalif olduğundan hükmün (nakzına) ve aşağıda yazılı temyiz masrafının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 14 haziran 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

Mahkemei Temyiz Ticaret Dairesinden

Esas : 956

Karar: 1834

HÜLÂSA: 1 — Ticaret kanununun 569 uncu maddesi mucibince cirantalar ile sair mes'uller aleyhine hamilin müracaatını istimal edebilmesi hulûl vadede tediye vaki olması ile mukayyit ve tediyeinin ademi vukuu 579 uncu madde mucibince protesto ile sabit olması lâzım gelir.

2 — Muhatip olan kimseye protestonun usulen tebliği kanunların istihdaf ettiği bir husustur.

3 — Müddeti muayyene zarfında notere müracaat ancak o müddetin muhafazasını temine hadım olup medyunlara tebliğ edilmeyen protesto üzerine müddei olan hamilin tamam olan tebliğ muamelesini kanunun tarifâtı veçhile ikmal ettirilmesi icap ederken ademi tebliğe dair noterden verilen cevapla iktifa ettirilmesi müddealeyh aleyhine hak müracaatın istimaline sebep olamaz.

4 — Müddei son celsei muhakemede medyunun iflâsına karar verilmesine iddia etmesine göre ticaret kanununun 569 ucu maddesi üncü fıkrasına göre tetkikat ifası icap ederken iflâsı keyfiyetin bu davada iddia teşkil edemeyeceğinden bilbahis yazılı olduğu veçhile 3arar verilmesi muhalifi kanundur.

Mahkemesi: İcra ticaret mahkemesi.

Tarihi: 19/7/930

Müddei: Adapazarı Türk Ticaret bankası vekili avukat Ekrem İlhami ve Atıf Fehmi Beyler.

Müddealeyh: Muzaffer Sabih Bey.

Temyiz edilen fikrai hükmiyenin hülâsası ciro edilmiş bir kıt'a emre muharrer senet mucibince müvekkillerinin müddealeyh zimmetinde alacağı olan 1525 liranın depo edildiği takdirde faiz ve protesto masrafı ile birlikte tahsili ve aksi takdirde ilânı iflâsı karar itası talebile

müddei vekilleri tarafından ikame olunan davanın icra kılınan muhakemesi neticesinde *gözlükçe* tebligatın ve levki ilân tarikile icrayı icabat kanuniyeden olup bunun yapılmadığı *gözlüğün* cevabile tahakkuk ettikinden ve dava arzuhali ve tahkikattaki ifadeye nazaran iflâsı keyfiyetinin işbu davadaki zemin iddia teşkil edemeyeceğinden müddealeyh aleyhine ciranta sıfatile dava ikame edildiğinden velhasıl yalnız göze müracaat kanunen kâfi görülmediğinden bahsile davayı haziranın bu noktadan reddine karar verilmiştir.

Temyiz ve izahatı şifahhiye ahzını talep eden Adapazarı Türk Ticaret bankası vekilleri avukat Ekrem İlhami ve Atıf Fehmi Beyler.

Sebkeden talebe binaen tayın kılınan günde müstdiyi temyiz namına avukat Atıf Fehmi Bey gelüp tebligatı vakıaya ragmen gelmiyen mümeyyizüaleyhin giyabında tetkikatı lâzıma icrasına biliptidar temyiz istidasının mehel kanunu zarfında ita ve kaydedildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan mümeyyiz vekilinin verdiği izahatı şifahhiye istima edildikten sonra salifülzikir ilâm evrakı hükmiye ve temyiziye ile birlikte mütalea ve tetkik ve icabı keyfiyet müzakere olunduktan Ticaret kanununun 569 uncu maddesi mucibince hamilin cirantalar ile sair mesuller aleyhine hakkı müracaatını istimal edebilmesi hulûl vadede temin vaki olması ile mukayyit ve tediye ademi vukuu hususî ise kanunu mezkûrun 570 inci maddesi mucibince ademi tediye protestosu denilen varakai resmiye ile sabit olmak lâzım olup işbu evrakı resmiye muhatip olan kimseye protestonun aslan tebliği ihtiva etmesi kanunun istihdaf ettiği bir husus olmasına ve müddeti muayyene zarfında göre müracaatı ancak o müddetin muhafazasını temine hadım olacağına binaen medyunlara tebliğ edilmiş protesto üzerine müddei olan hamilin tamam olmıyan tebliğ muamelesine kanunun tarifatı veçhile ikmal ettirilmesi icap ederken ademi tebliğe dair noter canibinden verilen cevap ile iktifa etmesi müddealeyh aleyhine hakkı müracaatın istimaline sebep olamaz isede müddei son celsei muhakemede medyunun iflâsına karar verildiği iddia etmesine göre Ticaret kanununun maralzikir 569 uncu maddesi 3 üncü fıkrasının ihtiva ettiği hüküm dairesinde tetkikatı lâzime ifası icap ederken iflâs keyfiyetinin bu

davada zemin teşkil edemiyeceğinden bilbahis yazılı olduğu üzere karar verilmesi yolsuz ve itirazat ancak bu tarikle varit bulunduğundan hükmün bu sebepten hukuk usul muhakemeleri kanununun 458 inci maddesiee tevfiikan nakzı ve zirde mukarreratı ve kısmı masarifi neşriyenin ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine 4/7/931 tarihinde titifakla karar verilmiştir.

Mahkemei Temyiz Ticaret Dairesinden

Esas : 929

karar : 806

HÜLÂSA: 1 — Akit fesh edilmedikçe faiz talebine müddeinin hakkı olmadığından faizin protesto tarihinden hesap edilmesine müteallik itiraz varit değildir.

2 — Esbabı mücbirenin temadi ettiğine müteallik senedin izah ve irae edilmesi.

3 — İcraen inkâr edildiği hakkında müddei tarafından vaki iddia üzerine müddealeyhten bu cihete dair bir şey sorulmaksızın talep olunan tazminatın kararda meskûtu anı bırakılması yolsuzdur.

Mahkemesi: İstanbul ikinci ticaret mahkemesi.

Tarihi: 13/12/939

Müddei: Ali İhsan paşa vekili avukat Hayrettin Bey.

Müddealeyh: Cemal Kerim Bey vekili avukat İsmail hakkı Bey.

Temyiz edilen fıkrai hükmîyenin hülâsası: Münakit mukavele mucibince müddealeyh müvekkiline itasını teahhüt ettiği "Tefnelli" maden kömürü ocağı istihsalâtından 600 ton tovenan maden kömürü bedeline mahsuben ve peşinen beş yüz yetmiş iki lira aldığı halde mumaileyhin müddeti muayyenesi zarfında işbu teahhüdünü ifa etmediğinden bilbahis aktin feshile mezkûr beş yüz yetmiş iki lira pey akçesinin bermucibi mukavele verilmesi meşrut 1800 lira zarar ve ziyan ile birlikte tahsili talebile müddei vekili tarafından ikame olunan davanın kömürlerin şiddetli seller tarafından telef edilmesinden dolayı mahsubunun icrasile bedelinden mütebakı 28 liranın tahsili hakkında müddealeyh vekili canibinden dermeyeran olunan müteakabil iddia üzerine tevhidden icra kılınan mahkeme neticesinde: Kaparo akçesinin alındığı tahtı ikrarda olup kömür ocaklarının şiddetli seller tarafından kapa-

tıldığı istilâm cevabından anlaşılmış ve binaenaleyh salifülzikir kömürlerin esbabı mücbire dolayısıyla teslim edilmediği tahakkuk eylemesine mebni aktin feshile 572 lira pey akçesinin müddealeyhten alınarak müddeiye verilmesine ve tazminat talbi ile mütebaki iddianın reddine karar verilmiştir.

Temyiz, ve izahat şifahiye ahzının telep eden Ali İhsan paşa vekili Hayrettin Bey.

Temyiz kararı

Sebkeden talebe mebni tayin kılınan günde müstediye temyiz namına avukat Hayrettin ve mümeyyizünaleyh tarafından avukat İsmail Hakkı Beyin gelüp müddet temyiz hakkında mümeyyizünaleyh vekilinin bir diyeceği olmadığı ve temyiz istidasının mesai kanunu zarfında ita¹ ve kayıt edildiği anlaşıldıktan ve hazır bulunan vekilan mumaileyhmanın verdikleri izahatı şifahiye istima edildikten sonra mümeyyizünbih ilâm olarak hükmiye ve temyiziye ile birlikte mütalea ve tetkik ve icabı keyfiyet müzakere olundukta: Hadisede akti fesh edilmedikçe faiz talebine müddeinin hakkı olmadığından faizin protesto tarihinden hesap edilmesine müteallik itiraz varıt değil ise de müddealeyh tarafından defan dermeyan edilen hususattan ancak Kânunuevvel 928 mahi zarfında yağan şiddetli yağmurlar dolayısıyla bir mikdar kömürün seller tarafından sürüklendiği ve ocakta bazı tahribat vukua geldiği kısmı isbat edilüp mumaileyh canibinden indeltahkikat verilen cevap layihasında işbu tahribatın iki ay çalışılarak izale edildiği bildirilmiş ve Ereğli havzai fahmiyesi müdürlüğünden mevrut cevabı teskerede ocağın tatili faaliyet ettiği 8 Haziran 929 tarihine kadar bir güne esbabı mücbirenin mevcudiyeti isbat olunmamış ve damar kesilerek kömür çıkarılmadığına müteallik def'i kavul mücerritte kalmış ve şuhudün ifadatında da bu cihet hakkında bir şahadet gayri mevcut bulunmuş iken esbabı mücbirenin temadi ettiğine müteallik senedi izah ve irae edilmediği gibi icraen inkâr edildiği hakkında müddei tarafından vaki iddia üzerine müddealeyhten bu cihete dair bir şey sorulmaksızın talep olunan tezminatın kararda meskütüanb bırakılması yolsuz olduğundan ancak bu sebeplerde ilâmı hükmün hukuk usulü muhakemeleri kanunu-

nun 428 inci maddesine tevfikân nakzına beraberde müfredatı ve kısmı masarifi temyiziyesinin ilerde haksız çıkacak tarafa aidiyetine 4/7/931 tarihinde ekseriyetle karar verilerek tarafeyin deyinlerine taktim olundu.

Temyiz mahkemesi 4 üncü hukuk dairesinden :

4 üncü

Esas : 1557

Karar : 1451

**HÜLÂSA : 1 — Muamele vergisi kanununun 14 üncü maddesi mu-
cibince esas vergi ile misli munzamın yekdiğerinden tefriki caiz
olmayup kül halinde mütaleası icap eder.**

**2: Esas vergi hakkında misli zamile beraber sulh mahkeme-
sinden hüküm istihsal etmek defterdarlığın tahsili emval kanununa
tevkifan vuku bulan müdahalesinin men'ine karar verilmek iktiza
ederken zuhul edilmesi muhalifi kanunudur.**

Mahkemesi: İstanbul asliye mahkemesi 4 üncü H. eairesi.

Tarihi: 25 Şubat 931

No. : 67

Müddei: Muhip Ali efendi

Müddeaaleyh: İstanbul Defterdarlığı.

Üçüncü şahıs :

Dava:

Mülga umumi istihlâk kanununa istinaden müddeaaaleyh canibinden gayrı kanunî olarak ba ihbarname kendisinden (4650) lira talep edil-
mekte olduğundan vaki müdahalenin men'ini istemiştir.

Son karar

Nakızdan sonra yapılan muhakeme sonunda: Asıl vergi olan (1552) lira (69) kuruşla müddeinin ilzâmı lâzımgelüp bu husustaki muamele kanunî görüldüğünden bu cihete ait müddeinin iddiasının reddine ve ancak muzadif vergi hakkındaki iddianın tetkiki mahkemenin vazifesinden hariç ve sulh mahkemesine ait olmakla hazinenin bu hususta sulh mahkemesine müracaat hakkı mahfuz kalmak üzere müzaaf vergi hakkındaki müdahalenin men'ine karar verilmiştir.

Temyiz eden

Taraflar temyizi dava etmiş ve bunlardan müddealeyleh hazine vekili Vahit Bey ayrıca mürafaa icrasını talebinde de bulunmuştur.

Temyiz kararı

Hadisenin mürafaaya tabi olduğu anlaşarak bu baptaki talep kabul edilmiş ve gün tayin edilerek taraflara davetname gönderilmişti muayyen günde hazine namına vekili Yusuf Nuri Bey gelmiş ve davacı ile vekili tebligata ragmen gelmemiş olmakla anın gıyabında murafaai aleniyeye iptidarla hazır bulunan hazine vekilinin şifahi izahatı dinlenildikten ve temyiz talebinin müddeti içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün haklar okunup esasa girildi.

Esas vergi ile beraber misil zammida talep edilmiş olmasına nazaran defterdarlık vekili tarafından — serd olunan itirazlar varit olmadığından reddile hükmün men'i müdahaleye muteallik kısmının tasdikına ittifakla ve muamele vergisi kanununun 14 üncü maddesi mucebince esas vergi ile mislimunzammin yekdiglerinden tefriki caiz olmayup küll halinde mu-taleasi icap etmesine mebni esas vergi hakkındaki misil zammile beraber sulh mahkemesinden hüküm istihsal etmek üzere defterdarlığın tahsili emval kanununa tevfikeyn vukubulan mudahalesinin men'ine karar verilmek iktiza ederken zühöl olunması kanuna muhalif bulunmuş olmagla hükmün esas vergiyi mütedair fıkrasının (nakzına) ve aşağıda yazılı te-temyiz masrafından tasdik kısmının defterdarlıktan ve nakız kısmının ileride haksız çıkacak taraftan alınmasına 30 mayıs 931 tarihinde ittifakla karar verildi.

Mahkemei temyiz Ticaret dairesinden:

Esas : 951

Karar : 1732

HÜLASA: Davete icabet etmiyen müddei hakkında gıyap kararı ittihazile usulen kendisine tebliği icap ettiği halde bu muamele yapılmaksızın karar verilmesi yolsuz ve hükmün keenlemyekün indini müstakremdir.

İstanbul İkinci ticaret mahkemesi

Tarihi 12/1/931 No. 930/339

Müddei: Emiroğlu Ali Ülvi Bey

Müddeialeyh: Konyalı Mustafa Lütü Efendi.

Tahrir edilen fıkrai haliyenin hülâsası münakit mukavele mu-
cibince müddeialeyh ile müştereken mübayaa ve Aksaray mebusu
Vehpi Beye devir ve fûruhat ettikleri malumulmıkdar tütünlerden
hissesine isabet eden 19421 liranın tediye ve şirketin tasfiyesile
hesap rüyetine müddeialeyh yanaşmadığı gibi kendisinin mal almak
için aldığı 5000 liranın tahsili hakkında dairei icraiye müracaat
eylediğinden bilbahis icrada bulunan senetlerin iptalile borçtan kur-
tulmasına ve berveçhi balâ alacağının tahsiline karar itası talebe
müddei tarafından ikame olunan davadan dolayı icra kılınan muha-
kemesi neticesinde matlubat ve tasfiyei şirket davalarının müstakil
ikamesi icabettiğinden ve alacaklının takibi senede müstenit olup
borçtan kurtulma davasıyla bir alâkası görülmediğinden ve takibe mü-
teallik mesailde müddei gıyap kararı ittihazına mahal olmadığından
ve iptali senet itasının ademi sübutundan bahisle matlubat ve şirketin
tasfiyesi davalarının tefrikine ve borçtan kurtulma iddiasının da ruye-
tine karar verilmiştir. Temyiz ve izahatı şifahiye ahzını talebeden
Ali Ülvi Bey sebmeden talebe mebnî tayin kılınan günde müsted'iyi
temyiz Ali Ülvi Bey tebliğatı vakıaya rağmen gelmiyen müd-
dei aleyh gıyabında tetkikat lâzıme icrasına biliptidar temyiz istida-
sının mehil kanunu zarfında ita ve kaydedildiği anlaşıldıktan ve
hazır bulunan mümeyyizin verdiği izahatı şifahiye itmam edildikten sonra
salifüzzikr ilâm evrakı hükmiye ve temyiziye ile birlikte mütalâa ve
tetkik ve icabı keyfiyet müzakere olundukta: Davete icabet etmiyen
müddei hakkında gıyap kararı ittihazile aslen kendisine kararı mez-
kûrun tebliği icabederken mesnet gösterilmiş bazı mütalâat serdile
gıyap kararı ittihazına mahal olmadığından bilbahis işbu muamele
yapılmaksızın karar ittihazı yolsuz ve hükmün keenlemeyekün indini
müstelzim olduğundan mazkûr hükmün bu sebepten hukuk usulü
muhakemeleri kanununun 428 inci maddesine tevfiakan nakzına ve
zirde müfredatı mürakkam masarifi temyiziyenin ilerde haksız çıkacak
tarafa aidiyetine ve cihatı saire hakkında tetkikat icrasına mahal
olmadığına 27/6/931 tarihinde müttefikan karar verildi.